dis pehmendada oma esialgset deklaratsiooni ja seletas, et ei ole mõeldud anda hoopi teiste riikide kaubanduslikele huvidele Kaug-Idas ega rikkuda „lahtise ukse" kaubanduspoliitikat, viis Jaapani agressiivsus Ameerika lähenema Nõukogude Venele ja koguni selle tunnustamisele.

Harrastades võimuhaaramispoliitikat Kaug-Idas, leidis Jaapan, et Washingtoni lepinguga määratud jõudude vahekord (Ameerika 5 — Inglismaa 5 — Jaapan 3) ei vasta enam tema huvidele, ja hakkas nõudma Washingtoni lepingu revideerimist, enda võrdsele tasemele seadmist merejõudude poolest Ameerika ja Inglismaaga. Kuna Ameerika ja Inglismaa on sunnitud oma laevastikke pidama mitmetel meredel, annaks see Jaapanile, mille jõud koonduksid ainult Kaug-Idasse, seal niisuguse ülekaalu, et ta osutuks seisukorra tegelikuks peremeheks, ilma et teised suurriigid suudaksid teda merelt ähvardada. Londonisse kokkukutsutud kolme riigi merekonverents ei suutnud Jaapani soovi pidurdada ja peale jõulu ütles ta merelepingu üles.

Jaapani võimuiha Kaug-Idas erutas kogu aasta Euroopa suurriike veel sellepoolestki, et kardeti Jaapani-Vene sõja puhkemisel sööstvat jõulistele esinemistele neid Euroopa riike, kes nõuavad maailmasõja rahulepingutega määratud piiride revideerimist. Eeskätt kardeti sel puhul sõjainitsiatiivi Saksamaa poolt, kelle taktika suurel määral sarnanes Jaapani omaga (väljaastumine Rahvasteliidust, üheõigusluse nõudmine relvastuse alal) ja kelle üksikud poliitikud — Hugenberg, Rosenberg — propageerisid koloniate võitmist Saksamaale praegustest Nõukogude Vene Euroopa-piiridest. See viis Nõukogude Vene ja Prantsusmaa lähenemisele ühise vastase — Saksamaa — kar-

Eesti kroonika 1934, lk. 9